

Administració i Direcció d'Empreses (ADE) a la Universitat de Lleida

INTRODUCCIÓ

La titulació d'Administració i Direcció d'Empreses a la Universitat de Lleida s'ha avaluat en el marc del programa 2001 d'AQU Catalunya. La fase d'avaluació interna va començar amb la constitució del Comitè d'Avaluació Interna i va acabar amb el lliurament de l'informe intern el mes de desembre de 2002. La visita del Comitè d'Avaluació Externa va tenir lloc durant el mes de maig de 2003 i l'informe extern va ser lliurat el mes de juliol d'aquest mateix any.

CONTEXT INSTITUCIONAL

L'ensenyament de segon cicle d'Administració i Direcció d'Empreses s'imparteix, des del curs 1995-1996, a la Facultat de Dret i Economia, juntament amb les llicenciatures de Dret i Ciències del Treball, així com la diplomatura en Ciències Empresarials. A les universitats públiques de Catalunya els ensenyaments d'ADE, només de segon cicle, s'imparteixen únicament a la Universitat de Lleida i a la Universitat Oberta de Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la Universitat de Lleida. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
Alumnat de l'ensenyament	255
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya	8.203
Total d'alumnat matriculat a la UdL	11.867
Alumnat de cicle llarg a la UdL	3.166
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la UdL	8%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle llarg de la UdL	8,1%
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	3,1%

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Els objectius de la titulació, que es poden consultar a la pàgina web de l'ensenyament, especifiquen la intenció de formar professionals en la tasca directiva dins de les diferents àrees de l'empresa mitjançant l'adquisició d'una sèrie d'aptituds i d'actituds, així com també dotar els llicenciats i llicenciades de la capacitat per continuar aprenent al llarg de la seva vida.

Des del centre s'ha plantejat la necessitat de reformar el pla d'estudis, però aquesta reforma està supeditada a la planificació estratègica del centre.

Al centre hi ha la Comissió d'Estudis, que és qui desenvolupa totes les tasques relatives al funcionament acadèmic de la titulació, i engloba la diplomatura de Ciències Empresarials i la llicenciatura en ADE.

Respecte de la demanda de la titulació, tal com constata el Comitè d'Avaluació Externa (CAE), s'ha produït una reducció gradual de l'estudiantat que accedeix a la titulació, que ha passat de 97 persones el curs 1996-1997 a 81 el curs 2001-2002. El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) no valora aquest fet com un problema, sobretot si es compara amb altres titulacions de la mateixa universitat. Tot i aquesta afirmació, el CAE opina que pot ser un problema latent que en el futur podria posar en qüestió la titulació.

El mateix CAI aporta dues raons que expliquen per què s'ha produït aquesta reducció. La primera és l'existència d'una bossa de persones diplomades en Ciències Empresarials a la ciutat de Lleida i l'entorn que ha propiciat que s'incorporessin a la UdL per cursar el segon cicle. L'esgotament d'aquesta bossa és una de les causes de la disminució de la demanda. La segona raó que s'addueix és l'enduriment de les condicions de treball, que fa que els possibles estudiants es decantin cap a una formació no presencial.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El curs 1995-1996 es va implantar a la Universitat de Lleida el segon cicle dels estudis que condueixen a la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses. El programa de formació consta de 150 crèdits. L'obligatorietat representa el 55% dels crèdits que cal cursar. Tot i que l'optativitat permet a l'estudiantat dissenyar una especialització, el pla actual no té itineraris curriculars definits.

Des del punt de vista estructural, el mateix CAI detecta com a punt feble la manca de planificació del departament sobre els coneixements que s'han d'ensenyar o que ha d'assolir l'estudiantat per superar una assignatura. Els programes d'algunes assignatures són una ampliació del temari de la diplomatura de Ciències Empresarials i en alguns casos les imparteix el mateix professor o professora.

El professorat responsable de cada assignatura és l'encarregat d'elaborar el programa de la matèria. No hi ha cap mecanisme de control sobre el programa per part del departament respectiu ni de la facultat, així com tampoc hi ha cap avaluació sobre els tipus d'examen que elaboren els docents.

Taula 2. El programa de formació

	ADE, UdL
Publicació al BOE	27 de desembre de 1995
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	82,5
<i>Teoria</i>	41,25
<i>Pràctica</i>	41,25
Crèdits optatius	52,5
Crèdits de lliure elecció	15
<i>Total</i>	150
Grau mínim de practicitat	50%
Assignatures optatives ofertes	12
Oferta de crèdits optatius propis	72
Oferta de crèdits optatius al pla d'estudis	115,5
Relació d'optativitat	1,43
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	Sí

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

Pel que fa a l'organització de la docència, tant el CAI com el CAE valoren positivament el disseny dels horaris (en la franja de tarda) i el període de pràctiques. Aquest

horari facilita l'assistència de l'alumnat, sobretot si tenim en compte que un nombre elevat de l'estudiantat de la titulació (el 55%) treballa mentre cursa els estudis.

Cal destacar que s'han començat a introduir assignatures semipresencials, amb suport informàtic, cosa que hauria de servir per facilitar la incorporació d'aquest tipus d'alumnat.

El nombre reduït d'estudiants permet una docència més personalitzada i emprat tecnologies docents més modernes i atractives, a més de permetre una avaluació més contínua i una formació més participativa.

El centre no té previst un itinerari recomanat o adaptat a l'estudiantat que treballa i estudia alhora. A més, pel fet que no és obligatori matricular-se d'un mínim de crèdits, l'alumne o alumna que treballa tria el nombre d'assignatures per cursar segons el seu propi criteri.

L'organització docent no és la més adient per al nombrós grup d'estudiants que compaginen estudi i treball. Aquesta situació, segons comenta el CAE, es

veu agreujada per la manca de serveis administratius d'atenció a l'alumnat en la franja horària de tarda.

L'avaluació ha posat en relleu que els exàmens de les assignatures, en general, es corresponen amb el temari explicat a classe. D'altra banda, l'estudiantat coneix els criteris d'avaluació prèviament, ja que es publiquen en els programes de les assignatures. Cada vegada hi ha més assignatures (representen el 20%) en què el treball en grup és un component important en la nota de l'avaluació final.

Els resultats acadèmics mostren un índex del 54,1% d'aprovat en les assignatures troncal i obligatòries de primer curs, que augmenta al 68,8% quan es tracta de les troncal i obligatòries de segon curs. Pel que fa a les optatives, el percentatge de superació és del 73%. La taxa d'abandonament se situa en el 20%.

Pel que fa a la mitjana d'anys de durada de l'ensenyament, se situa en 2,8 anys.

Taula 3. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	79
Pràctica	79
<i>Mitjana d'alumnat per grup 2n cicle</i>	
Teoria	66
Pràctica	66
Total d'alumnat	255
Alumnat equivalent a temps complet	169

Taula 4. Resultats acadèmics. Curs 2000-2001

	ADE, UdL
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	73%
2a convocatòria	68%
<i>Taxa d'èxit a 2n cicle</i>	
1a convocatòria	74%
2a convocatòria	69%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
2n cicle	64,7%
Mitjana d'alumnat titulat (1996-2000)	47
Taxa de graduació (en tant per u)	0,30

PROFESSORAT

Actualment la docència a l'ADE és impartida pel Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals, el Departament d'Economia Aplicada i el Departament de Matemàtica. El professorat d'aquests departaments (22 professors i professores) presenta una situació poc consolidada. Només el 40% de l'equip docent és funcionari, i es dona el cas que en un departament no hi ha cap component que ho sigui. Aquest interinatge comporta certa inquietud del professorat, que no veu perspectives a curt termini de consolidar la seva situació. Com esmenta el CAE, aquest és un aspecte

que, per valorar-lo correctament, cal abordar de manera complementària a l'activitat de recerca dels departaments i a la seva proporció de doctors i doctores. I és que la presència de professorat doctor és molt baixa, ja que poc més del 50% de l'equip docent té aquest grau.

Malgrat això, es considera positiva, tant des del punt de vista del CAI com de l'estudiantat, la presència en la titulació de professorat amb perfil professional, ja que aporta la seva experiència professional.

Respecte a la formació docent, destaca la bona participació del professorat (sobretot el no funcionari) en els diversos cursos organitzats per l'Institut de Ciències de l'Educació.

Taula 5. Dedicació docent del professorat. Curs 2001-2002

	ADE, UdL
Professorat ordinari	63,5%
Catedràtics/ques d'universitat	13,6%
Titulars d'universitat	22,7%
Catedràtics/ques d'escola universitària	0%
Titulars d'escola universitària	4,5%
Titulars interins d'escola universitària	22,7%
Professorat associat	36,3%
Altres	0%

INSTAL·LACIONS

La titulació d'ADE està ubicada, fins al trasllat al nou campus de Cappont previst per al curs 2002-2003, a l'edifici central de la Universitat de Lleida. El trasllat suposarà la millora de les aules i de les seves condicions tècniques, i també un augment substancial de l'espai per a despatxos per al professorat, els òrgans de govern de la facultat i el personal d'administració i serveis.

Pel que fa a les aules d'informàtica, actualment es disposa de dues aules destinades a la docència i una per a l'alumnat del Campus Cappont com a usuàries i usuàries.

La biblioteca ha quedat petita amb l'increment de titulacions, i per tant de l'estudiantat potencial que la pugui utilitzar. Es preveu que amb el trasllat al nou edifici aquestes mancances desapareixeran.

RELACIONS EXTERNES

El procés d'avaluació ha posat de manifest que la facultat té establertes relacions importants tant amb el sector productiu com amb l'institucional. Això s'ha materialitzat en convenis per a pràctiques d'estudiantat. Els convenis de pràctiques han tingut una evolució positiva al llarg dels darrers anys, tant pel nombre d'empreses que hi participen com pel seguiment de l'avaluació i el control que en fa la facultat.

En relació amb la mobilitat de l'estudiantat, en el marc del programa Sòcrates-Erasmus, els darrers anys es manté la mitjana de 2 a 5 alumnes per any que participen en els intercanvis. Així mateix la facultat ha emprès accions per fomentar que l'estudiantat hi participi.

RECERCA

No s'ha incorporat a l'informe intern cap referència a la recerca, i així ho recull l'informe del CAE.